

Türkiye'de Satranç

Bu yazıda mümkün olduğu kadar isim vermeden önemli olaylardan söz etmeye çalıştık. Ancak şu da unutulmamalıdır ki, Türk Satranççı pek çok fedakar satrançseverin bütün güçlüklerine rağmen azimle çalışmaları sonucunda gelişme kaydetmiştir. Önümüzdeki yıllarda bu yararlı zihin sporu ile ilgilenenlerin sayılarının onbinlere ve yüzbinlere ulaşacağı, bu insanlar arasından büyük yetenekler çıkacağı ve önemli başarılar elde edileceği kanısındayız. Türk insanında her konuda başarılı olabilecek bir potansiyel bulunduğu inanıyoruz.

Ülkemizde satranç, son yıllarda hızlı bir yayılma ve gelişme dönemine girmiş bulunuyor. Ancak, bu durum belli bir birikim sonucunda ortaya çıkmıştır. Geçmişteki satranç faaliyetlerini ve satrancın ülkemizde geçirdiği safhaları ana hatlarıyla inceleyecek olursak bazı önemli olayları şöyle sıralayabiliriz: Türkiye'de organize satranç faaliyetleri 1930'larda başladı. 1936 yılında Ankara, 1943 yılında İstanbul Satranç Dernekleri kuruldu. Daha sonra bunu diğer bazı illerimizdeki çalışmalar izledi. Bu illerdeki satranççıların birbirleriyle tanışmaları ve yarışmalar düzenlenmesi gelişimin önemli adımlarıdır. 1954 yılında Satranç Federasyonu kuruldu ve daha sonra F.I.D.E'ye (Uluslararası Satranç Federasyonu) üye olundu. 1962 yılında ilk kez olimpiyada katıldık (15. Olimpiyat, Varna).

1966 yılında ilk kez Türkiye Birinciliği düzenlendi. Aynı yıl Havana Olimpiyadına katıldık. 1969 yılında İstanbul'da Pakistan, İran ve Türkiye'nin katıldıkları R.C.D. Turnuvası yapıldı.

1971 yılında Atina'da düzenlenen Balkan Şampiyonasında oynadık. 1975 ve 1980 yıllarında Balkan Şampiyonaları İstanbul'da düzenlendi. Bu yarışmalarda güçlü oyuncuların oluşan Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya ile karşılaşmalar Türk satranççıları için yararlı oldu.

1970 yılından itibaren Gençler Kategorisinde Balkan, Avrupa ve Dünya Şampiyonalarna katıldık. 1974 yılında ilk kez Türkiye Bayanlar Birinciliği düzenlendi. Özellikle 1970'li yıllarda ülkemizde satrancın gelişimi hız kazandı. Nevzat Süer'in çıkardığı dergi ve düzenlemiş olduğu okullararası yarışmalar bu gelişimde önemli rol oynadı.

1975 yılında İtalya'da oynanan Zonal Turnuvada İlhan Onat ve Nevzat Süer

uluslararası usta ünvanı kazandılar. Uzun bir aradan sonra 1986 Dubai olimpiyatında Turhan Yılmaz bu ünvana sahip olan 3. satranççımız oldu. 1987 yılında Nevzat Süer'in vefatı ile uluslararası usta sayımız ikiye düştü. Bir yıl sonra Selanik Olimpiyatında Suat Atalık bu ünvanı kazandı ve uluslararası usta sayımız tekrar 3'e yükseldi. 1980'li yıllarda Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenen ilk, orta ve liselerarası satranç şampiyonaları da satrancın ülke çapında yayılması bakımından çok yararlı olmuştur. Bu yarışmalar düzenli olarak yapılmakta ve büyük ilgi görmektedir.

80'li yıllarda önemli bir adım da satranç eğitim ve öğretim çalışmalarının başlamış olmasıdır. Özellikle büyük şehirlerde ilkökul çağındakilere ve hatta yuva çocuklarına satranç kursları verilmeye başlanmıştır. İstanbul'da Satranç Geliştirme Merkezi, Gambit Satranç Merkezi, İzmir'de Analiz Satranç Merkezi ve Ankara'da T.E.D. Satranç Eğitim Merkezi satranç eğitimi konusunda önemli çalışmalar yapmışlardır. Bazı resmi ve özel kuruluşların satranca katkı ve destekleri olmuştur. Bu şekilde çeşitli uluslararası yarışmalar düzenlenmiştir.

1983'te Çeşme, 1984'te Kadıköy, 1988'de İstanbul ve 1990'da Kuşadası'nda düzenlenen yarışmalar Türk satranççıların deneyim kazanmaları açısından yarar sağlamıştır.

Bu dönemlerde uluslararası yarışmalara katılmak ve ülke çapında yarışmalar düzenlemek özellikle maddi güçlükler nedeniyle sorun olmaktadır. Pek çok yarışmaya Türk satranççıları kendi olanaklarıyla katılmışlar ve başarıyla ülkemizi temsil etmişlerdir. Bir çok kişi başarıyı ilk üç dereceye girmek, madalya kazanmak, dünya şampiyonu olmak gibi görmektedir. Halbuki kendilerine hiçbir olanak verilme-

miş, antrenör, kitap ve bilgisayarla çalışma fırsatı bulamamış, çok sayıda uluslararası yarışmaya katılma ve deneyim şansı olmamış kişilerin 100 ülke arasında 30. - 40. olmaları da büyük başarıdır.

1991 yılında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı Satranç Federasyonu kuruldu. Böylece 1954 yılında kurulmuş bulunan ve dernekler yasasına göre faaliyet göstermekte olan Federasyon dönemi kapanmış oldu. Federasyon başkanlığına Kahraman Olgaç getirildi. Olgaç'ın 10 aylık başkanlık dönemi sonunda istifası nedeniyle Emrehan Halıcı Federasyon başkanı oldu. Halıcı'nın başkanlığı Kasım 1993'e kadar 1.5 yıl sürdü.

Aralık 1993'te yapılan seçim sonucunda Emrehan Halıcı tekrar başkan oldu.

Resmi Federasyonun kuruluşu satrancın yurt çapında örgütlenebilmesi ve ödeneğin aynılmış olması gibi önemli avantajlar sağlamıştır. Geçmişte büyük fedakarlıklarla yarışmalara katılmak ya da ekonomik güçlükler nedeniyle katılamamak durumunda kalan satranççılar artık harcırah ve yolluklar sayesinde bir ölçüde rahatlamış bulunmaktadır.

Son iki yıl içinde yarışmalar, hakem ve öğretici kursları düzenlendi. 1992 Haziranında Filipinler'de yapılan olimpiyada katıldık. Ekim 1992'de Romanya'da düzenlenen Balkan Şampiyonasında oynadık.

1993 yılında Atina'da yapılan Zonal Turnuvada Nilüfer İpek Uluslararası usta oldu. Nilüfer İpek bu ünvanı kazanan ilk ve tek bayan satranççımızdır.

Kasım 1993'te Ankara'da Balkan Şampiyonası düzenlendi.

1993 yılının son günlerinde önemli bir beklentimiz gerçekleşti. Suat Atalık Atina'da oynadığı turnuvada gerekli normu tutturarak büyükusta ünvanı kazandı.

Ali İpek

Kazanılmış Oyunu Kazanmak Zordur

Bad Wildbad (Almanya)'da 7-21 Kasım'da 3. Yaşlılar Dünya Şampiyonası'na ülkemizden Uluslararası usta İlhan Onat katıldı. 153 yaşlı ustanın çarpıştığı bu şampiyonanın ilk 7 derecesini kazananlar para ödülleri aldılar. Ve yaşlılar Dünya şampiyonluğunu büyükusta Mark Taimanov kazandı. Uluslararası usta İl-

(Fazla piyade ve mükemmel piyade çattı, ile Beyazın oyunu kazanması artık bir teknik meselesi. Uluslararası uzman İlhan Onat'ın 16 hamlede böyle bir durum elde etmesi gerçektir övülecek bir başarı örneği. Bak: Diyagram) 16..Fd7 17.Af6 Vf6 18.Fd3 Fc6 19.Fe4 Fe4 20.Ve4 Vf5 21.Ve2 Kad8 22.0-0 Kd6 23.Kad1 Kfd8 24.Kd6 Kd6 25.Ke1 (25.Kd1) 25..a6 26.a4 Vd5 27.Ve2 b5 28.ab5 ab5 29.Vg6 Vd3 30.Ve8 (30.Vd3 Kd3 31.Ke6 yapışa rahat kazanırdı. Bak: Diyagram) 30..Şh7 31.g4 b4 32.Vh5 (32.g5?) 32..Kd5 33.g5 Vf5 34.Vh4 bc3 35.bc3 Şg8 36.e4? (36.gh6) 36..hg5 37.Vh5 Kd8 38.Vg5 Kb8 39.Ve7 Kb1 40.Ve5? (Uluslararası Ustamız İlhan Onat, Vizire yanlışlıkla dokundulğunu, yaptığı bu büyük gafı satranç literatüründe (Finger fehler=Parmak hatası) denildiğini söylüyor. Bak: Diyagram) 40..Ve5? (Mark Taimanov, beklemediği ikram karşısında şaşırıyor ve can havliyle Viziri alıyor. Oysa oyunu tek hamlede bitirebilirdi. 40..Ke1) 41.Kb1 Ve4 42.Ke1 Ff6 43.Ke3 Şf7 44.g3 Vd5 45.Ab2 Fd4 46.Ke2 Ve4 47.Şf1 Vd3 (0-1)

Tam bir yanlışlıklar komedisi (Bak: Diyagram.)

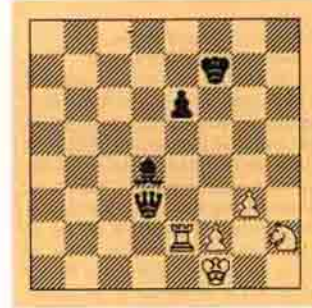
1- 16.Ae4

2- Beyaz kazanır

3- 40.Ve5??

4-Beyaz kaybeder

han Onat Mark Taimanov ile oynadığı oyunda yüzde yüz kazançlı bir durum elde etti. Oyunu kazansa, daha üst sıralara yükselicek belki de şampiyonluğa ulaşacaktı. Zaman sıkışmasında, heyecandan ya da müsabaka eksikliğinden inanılmaz bir gaf yapan İlhan Onat, oyunu kaybetti ve onuncu oldu. Şimdi bu oyunu birlikte gözden geçirelim.

İlhan Onat - Mark Taimanov
Bad Wildbad Yaşlılar Dünya Br.
1.d4 Af6 2.Af3 e6 3.Fg5 h6 4.Fh4 g5
5.Fg3 Ae4 6.Abd2 Ag3 7.hg3 Fg7 8.e3 d6
9.e4 e5 10.de5 de5 11.Ve2 0-0 12.e5 Ve7
13.Ae4 Ad7 14.Aeg5 f5 15.e6 Af6 16.Ae4

seliani'yi açık farkla yenmeyi başardı.

1993 yılında yapılan ünvan maçlarının sonuncusu olan, Bayanlar Dünya Şampiyonası Monaco'da Metropol Place otelinin salonlarında yapıldı. Ortaya konulan ödül 300.000 İsviçre frangı idi. Jun Xie'nin maçı ezici bir üstünlükle kazanması, 1962 yılında Dünya şampiyonu Bikowa'yı 9-2 yenen Gaprindashvili'yi hatırlatıyor. Bu ilginç maçın bütün oyunlarını veriyoruz.

Joseliani-Xie Jun

Monaco 1993 Maçın 1. oyunu

1.d4 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.e4 d6 5.Fe2 0-0 6.Af3 e5 7.Fe3 h6 8.0-0 Ag4 9.Fe1 Ac6 10.d5 Ae7 11.Ae1 h5 12.h3 Ah6 13.Ad3 f5 14.f4 Af7 15.fe5 de5 16.Ae5 f4 17.b4 Ag5 18.Şh2 Şh8 19.Ad3 Ag8 20.Fb2 Ve7 21.e5 Af6 22.Af2 a5 23.Fa3 f3 24.f3 Afh7 25.Şg2 Ah3 26.Ah3 Ag5 27.Ag1 Ae6 28.Kf2 Af4 29.Şf1 Vh4 30.b5 Vh1 31.Şe1 Vg1 32.Kf1 Ag2 33.Şd2 Vd4 34.Fd3 Fh6 (0-1)

Xie Jun-Joseliani

Monaco 1993 Maçın 2. oyunu

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 a6 6.Fe3 e5 7.Af3 Ve7 8.a4 Fe7 9.a5 0-0 10.Fe2 Ae6 11.Fb6 Vd7 12.Ad2 Ab4 13.Aa4 d5 14.e3 Ae6 15.Ac5 Fe5 16.Fc5 Ke8 17.Ff3 de4 18.Ae4 Vd1 19.Şd1 Kd8 20.Şe1 Ae4 21.Fe4 f5 22.Fe2 Fe6 23.Fb6 Kd7 24.Kd1 Kd1 25.Şd1 Ke8 26.Ke1 Şf7 27.Şe1 g6 28.f3 Ke8 29.Kd1 Ke7 30.b4 Kd7 31.Kd7 Fd7 32.Şd2 Fe6 33.Fd3 Şe8 34.Fc5 Şd7 35.Fe2 Şe7 36.e4 Fc8 37.Şe3 Ab8 38.b5 Ad7 39.Fe7 b6 40.Şb4 ab5 41.Şb5 ba5 42.e5 Ab8 43.Fd6 Şh7 44.Fh8 Şh8 45.Şb6 Fe6 46.Fa6 (1-0)

Joseliani-Xie Jun

Monaco 1993 Maçın 3. oyunu

1.d4 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.e4 d6 5.Fe2 0-0 6.Af3 e5 7.0-0 Ac6 8.d5 Ae7 9.Ad2 a5 10.a3 Ad7 11.Kb1 f5 12.b4 Şh8 13.f3 e6 14.de6 Ae6 15.Ab3 ab4 16.ab4 Ab4 17.Vd6 Aa2 18.Fb2 Ae3 19.Fe3 Ka2 20.Kb2 Kb2 21.Fb2 fe4 22.fe4 Vb6 23.Vb6 Kf1 24.Şf1 Ab6 25.Fa3 Aa4 26.Fd6 Fd7 27.Ad2 Fe6 28.Fd3 Şg8 29.e5 Şf7 30.Af3 Şe8 31.Fe2 (1/2)

Xie Jun-Joseliani

Monaco 1993 Maçın 4. oyunu

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 Ae6 6.Fe2 e5 7.Af3 h6 8.0-0 Fe7 9.Ke1 0-0 10.h3 Fe6 11.Ff1 Va5 12.Ab5 a6 13.Ad6

Ve5? 14.Af5 Ff5 15.ef5 Kad8 16.Ad2 e4 17.e3 Fd6 18.Ve2 Kfe8 19.Ae4 Fe7 20.Fe3 Vf5 21.a4 Ad5 22.Kad1 Ve6 23.Fe1 f5 24.Ae3 Ve5 25.g3 Af6 26.Ag2 Ve7 27.Ah4 Ve6 28.Ag6 Şh7 29.Af4 Ve7 30.Kd8 Fd8 31.Kd1 Ae5 32.Fe3 Vf7 33.Fd4 Af3 34.Şg2 g5 35.Ff6 Ff6 36.Ad5 Fg7 37.Ve4 f4 38.Ae7 Ke7 39.Vf7 Kf7 40.Ae6 Fe5 41.Fe4 fg3 42.fg3 g4 43.hg4 Ke7 44.Kd7 Kd7 45.Af8 Şg7 46.Ad7 Fd6 47.a5 Fe7 48.Fd5 Fa5 49.Fe4 Ad2 50.Fb7 Şf7 51.Fa6 Şe6 52.Ae5 Şd5 53.Ad3 Fb6 54.Af4 Şe4 55.Fb7 Şe5 56.b4 Fe3 57.Fa6 Ae4 58.Ad3 (1-0)

Joseliani-Xie Jun

Monaco 1993 Maçın 5. oyunu

1.d4 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.e4 d6 5.Fe2 0-0 6.Af3 e5 7.0-0 Ae6 8.d5 Ae7 9.Ad2 a5 10.a3 Fd7 11.Kb1 a4 12.b4 ab3 13.Ab3 b6 14.Ka1 Ae8 15.Fe3 f5 16.f3 Şh8 17.a4 e5 18.Ka2 Af6 19.Va1 f4 20.Ff2 g5 21.Ab5 Fb5 22.cb5 g4 23.a5 g3 24.hg3 Ah5 25.ab6 Ka2 26.Va2 fg3 27.b7 Ag6 28.Fe4 Vh4 29.Ka1 g2 30.Vf2 Ag3 31.Ve1 Vh1 32.Şf2 Vh4 33.Şg1 Af4 34.Ff1 Fh6 35.Ka8 Vh1 36.Şf2 Ah3 37.Şg3 Ff4 38.Şg4 h5 (0-1)

Xie Jun-Joseliani

Monaco 1993 Maçın 6. oyunu

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 Ae6 6.Fe2 e5 7.Af3 h6 8.0-0 Fe7 9.Ke1 0-0 10.h3 Fe6 11.Ff1 Va5 12.Fd2 Vd8 13.Aa4 d5 14.e5 Vd5 15.e4 Vd6 16.Fe3 Ad7 17.Vd6 Fd6 18.Kad1 Fe7 19.b4 a6 20.Ab2 Kf8 21.a4 f6 22.e5 Ae7 23.a5 Ad5 24.Aa4 Ae3 25.Ac3 Ab8 26.Ad5 Fd5 27.Kd5 Ae6 28.Fc4 Şh7 29.Kh1 f5 30.Şf1 Kd5 31.Fd5 Kd8 32.Fe6 g6 33.b5 Aa5 34.e6 ab5 35.eb7 e4 36.Ah4 Ab7 37.Kb5 Ad6 38.Fc5 Fb8 39.Kd5 Şg7 40.g4 f4 41.g5 Ke8 42.Fd7 Ke7 43.Fe6 Ff3 44.hg6 Şh6 45.Kd4 Şg5 46.Af3 e3 47.Ff3 Af5 48.Ke4 Ke7 49.Ka4 Ke1 50.Şe2 Ke2 51.Şe1 Fe5 52.h4 Şh6 53.Fe4 Ke1 54.Şd2 Ka1 55.Kb4 Ka2 56.Şd3 Kf2 57.Kb5 Ff6 58.Ff5 Kf5 (0-1)

Joseliani-Xie Jun

Monaco 1993 Maçın 7. oyunu

1.d4 Af6 2.Af3 g6 3.e4 Fg7 4.Ac3 0-0 5.e4 d6 6.Fe2 e5 7.0-0 Ae6 8.d5 Ae7 9.Ad2 a5 10.a3 Ad7 11.Kb1 f5 12.b4 Şh8 13.f3 ab4 14.ab4 e6 15.Şh1 Af6 16.Ab3 cd5 17.cd5 f4 18.Aa5 g5 19.Ae4 Ag6 20.b5 Kg8 21.Fd2 Ff8 22.Fe1 h5 23.Ka1 Kf8 24.Aa4 g4 25.Aab6 g3 26.Ae8 Ke8 27.Fa5 Ve7 28.h3 Ah7 29.Vd3 Ag5 30.Kg1 Ah4 31.Ab6 Ah3 32.gh3 g2 33.Kg2 Ag2 34.Kg1 Ke1 35.Kc1 Vh4 36.Ff1 Vh3 37.Şg1 Ae1 38.Şf2 Vg3 39.Şe2 Ad3 40.Şd3 Vf3 A1.Şe2 (0-1)

Xie Jun-Joseliani

Monaco 1993 Maçın 8. oyunu

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 Ae6 6.Fe2 e5 7.Af3 h6 8.0-0 Fe7 9.Ke1 0-0 10.h3 Fe6 11.Ff1 Va5 12.Fd2 Vd8 13.Fc1 Va5 14.Fd2 Vd8 15.Fc1 Va5 (1/2)

Bayanlar Dünya Şampiyonası

23 yaşındaki Dünya şampiyonu Çinli Jun Xie, rakibi Gürcü Nana Joseliani'yi 8,5-2,5 yenerek ünvanını korudu. İki yıl önce Manila'da yapılan ünvan maçında Maya Chiburdanidze'yi 8,5-6,5'lük bir skorla devirerek Dünya şampiyonu olan Jun Xie, maça iyi hazırlandığını gösteren teorik yeniliklerle Jo-

Joselimi-Xie Jun

Monaco 1993 Mağın 9. oyunu

1.d4 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.e4 d6 5.Af3 0-0 6.Fe2 e5 7.Fe3 e6 8.d5 Ag4 9.Fg5 f6 10.Fh4 h5 11.Ad2 Ah6 12.f3 e5 13.0-0 Af7 14.Fd3 Fh6 15.Ve2 Aa6 16.a3 Fg5 17.Fg5 f5 18.Ve3 Fd7 19.Ka1 Ve7 20.b4 Ad8 21.Fe2 b6 22.Fa4 F4 23.Aa4 Ab7 24.Ac3 Sg7 25.Ab5 Kf8 26.Sh1 Ae7 27.Ac3 Kf8 28.Ac2 Aa6 29.g3 Ad8 30.b5 Ae7 31.a4 Af7 32.a5 Ae8 33.Ka1 Af6 34.Ka3 Kb8 35.Kf1 Kb7 36.Kf1 Kbb8 37.Ac3 g4 38.f4 e4 39.g4 h4 40.Ve2 g3 41.h3 Ah5 42.Ad1 Ab6 43.Ka3 Af5 44.e5 Ad4 45.Ve4 g2 46.Sg2 Af3 47.Kf3 Af4 48.Sh2 Vg5 49.Ac3 Ae2 50.Vg4 Ve5 (0-1)

Xie Jun-Joselimi

Monaco 1993 Mağın 10. oyunu

1.e4 e5 2.Ad3 d6 3.Ad4 e4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 a6 6.Fe3 Ag4 7.Fg5 h6 8.Fh4 g5 9.Fg5 Fg7 10.Vd2 Ae6 11.Ab3 f5 12.e5 Ff5 13.Fd3 Vd7 14.0-0-0 15.Ad5 Fd3 16.Vd3 Vf5 17.Ve4 Sh8 18.Ka6 Age5 19.Ve4 Ka8 20.e3 e6 21.Fe5 Ve5 22.Ab6 Ve4 23.Ke4 Ke8 24.Kf1 Ae5 25.Kd1 d5 26.Ke2 Kf7 27.Ac5 Ke7 28.Ad3 Ad3 29.Kd3 d4 30.g3 d6 31.b3 Ke6 32.Ad7 Kd8 33.e4 Ke7 34.Ac5 Kd3 35.Ad3 Ke4 36.Ke6 Ke3 37.Ac5 Ka3 38.Af7 Sg8 39.Ah6 Fh6 40.Kb6 h5 41.Kg6 Sh7 42.Kb6 Ka2 43.Sg2 Ka4 44.Sh3 Sg7 45.f4 (1/2)

Joselimi-Xie Jun

Monaco 1993 Mağın 11. oyunu

1.d4 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.e4 d6 5.Af3 0-0 6.Fe2 e5 7.Fe3 e6 8.d5 Ag4 9.Fg5 f6 10.Fh4 h5 11.Ad2 Aa6 12.a3 Ah6 13.Fd3 Af7 14.d6 b6 15.b4 Ae7 16.Ab3 Ae6 17.0-0 Af4 18.Ke1 Fe6 19.Ff1 g5 20.Ff2 f5 21.Aa5 Vd7 22.e5 d5 23.g3 fe4 24.f4 d4 25.g4 e4 26.Ac6 d5 27.Vd7 Fd7 28.Ae7 Sh7 29.Kel1 g4 30.Ke1 F6 31.Ad5 Ag5 32.Ac3 h4 33.Kd3 g3 34.Fe1 Fe3 35.Fd2 Ah3 36.Sg2 Kuf8 37.Ad5 Fg4 (0-1)

Jun Xie maçı 8,5-2,5 luk bir skolla açık farkla kazandı.

Dünya Takımlar Şampiyonası

Dünya Takımlar Şampiyonası, İsviçre'nin Luzern şehrinde, 10 takım arasında yapıldı.

Parçalanmış Sovyetler Birliği ülkelerinin favori gösterildiği

şampiyonayı Amerika Birleşik Devletleri sürpriz yaparak ve en yakın rakibi Ukrayna'yı bir buçuk puan geçerek kazandı.

1. ABD 22,5 puan; 2. Ukrayna 21 puan; 3. Rusya 20,5 puan; 4. Ermenistan 19 puan; 5. İzlanda 18,5 puan; 6. Letonya 18 puan; 7. Çin 18 puan; 8. Özbekistan 16 puan; 9. İsviçre 13,5 puan; 10. Küba 13 puan.

ABD takımı oyuncularının adlarına baktığımızda (Christiansen, Kaidanov, Gulko, Benjamin, Yermolinsky ve Kamsky) 4 oyuncusunun Rusya'dan (ithal malı) olduğunu görüyoruz.

Sovyetler Birliği'nin darımağın olması ünlü sporcuların kırılan tespih taneleri gibi dünyanın zengin ülkelerine yayılmalarına neden oldu. Bu durumda transfer beyinlerden oluşan ABD gibi büyük ve zengin ülkeler kazandı. Bu şampiyonadan seçtiğimiz ilginç oyunların birkaçını beğenilerinize sunuyoruz:

Vaganian (Ermenistan) - Yermolinsky (ABD), Luzern 1993

1.Af3 Af6 2.e4 g6 3.Ac3 Fg7 4.g3 0-0 5.Fg2 d5 6.ed5 Ad5 7.0-0 e5 8.Ad5 Vd5 9.d3 Ae6 10.Fe3 Vd6 11.Ke1 Ad4 12.Ad4 e4 13.Ff4 Fe5 14.Fe5 Ve5 15.Ba6 c6 16.Ke5 Vd6 17.Vd2 Fd7 18.Kf1 Kad8 19.Ff3 Kf8 20.h4 Ke5 21.Ke5 Ve5 22.Ke5 Vf6 23.Vg5 Sg7 24.b5 b6 25.Ke5 h6 26.Vf4 Vf4 27.g4 e5 28.Kd5 S8 29.a4 Sg7 30.e3 Fe6 31.Kd8 Sd8 32.Fd1 Sg7 33.Sf1 Sd6 34.Sel1 e4 35.de4 Fe4 36.Sd2 Sg5 37.e4 f6 38.Fe2 Ff7 39.Fd1 g5 40.fg5 fg5 41.hg5 hg5 42.Sg2 Fe4 43.Fh5 Sd6 44.Sd3 Sg5 45.Fd1 Ff7 46.F3 Fe6 47.Fe2 g4 48.fg4 Fg4 49.Sg4 Fe2 50.Fd3 Ff3 51.Sb4 Fe4 52.Ff1 Sg4 53.a5 Sg3 54.ab6 ab6 55.Sg4 d3 (0-1)

Kamsky (ABD) - Kramnik (Rusya)

Luzern 1993

1.d4 d5 2.e4 e6 3.Ac3 Af6 4.Af3 e6 5.Fg5 h6 6.Ff6 Vh6 7.c3 Ad7 8.Fd3 g6 9.0-0 Fg7 10.e4 de4 11.e5 Ve7 12.Fc4 0-0 13.Ve2 b6 14.Kf1 a6 15.Fd3 Fb7 16.Fe4 Ka7 17.Kael b5 18.Ve3 e5 19.d5 Ae5 20.Ae5 Fe5 21.de6 Fe4 22.Ae4 Fb2 23.Ke5 Fg7 24.Ke6

fe6 25.Ae5 Vf7 26.Ae6 Ke8 27.Vb3 Sh8 28.g5 Vf5 29.Ke2 Kae7 30.Ka6 Ff6 31.Ke3 Sh7 32.Kf3 Ve5 33.Af4 Vb2 34.Vd3 Ke4 35.Sg2 Vd4 36.Vb5 K8e7 (1-0)

Kramnik (Rusya) - Nogueiras (Küba)

Luzern 1993

1.Af3 d5 2.d4 e6 3.e4 Af6 4.Ac3 Abd7 5.Ve2 Fe7 6.Ff4 de4 7.e4 a6 8.a4 e5 9.de5 Fe5 10.Fe4 Ab5 11.Fd2 Ve7 12.Ae2 b6 13.b4 Fd6 14.Ke1 0-0 15.0-0 Ahf6 16.Aed4 Ae5 17.Ae5 Fe5 18.Af3 Ff4 19.Kf1 Fd2 20.Vd2 Ve7 21.e5 Ad7 22.Ad4 Ab8 23.Ke3 Kd8 24.Fd3 Fb7 25.Fb1 g6 26.Kh3 Vh8 27.Kd3 Fd5 28.Fa2 K47 29.Af5 Kad7 30.Ad6 Fa2 31.Va2 Vh6 32.Vb2 Vg7 33.Ve2 Vh6 34.Kd3 Vh4 35.Ke4 Ve7 36.g3 h5 37.ab5 ab5 38.Kf4 f6 39.Ae4 fe5 40.Af6 Sh8 41.Ad7 e4 42.Ab8 Vd6 43.Ac6 Ke8 44.Vb5 (1-0)

Dünya Satranç Şampiyonasından Oyunlar

Timman, Jan-Karpov, Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 1.Oyunu

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Ad2 de4 4. Ae4 Ad7 5. Fe4 Agf6 6. Ag5 e6 7. Ve2 Ab6 8. Fd3 h6 9. Af3 e5 10. de5 Fe5 11. Ae5 Abd7 12. Agf3 Ve7 13. Ff4 Fb4 14. Ad2 Fd2 15. Sd2 0-0 16. Khd1 Vh6 17. Ae4 Ve6 18. Vb3 Ad5 19. g3 Ae5 20. Fh6 gh6 21. Vg4 Sh8 22. Ae5 Va4 23. Vh5 Sg7 24. Ag4 Kh8 25. Ae5 Kf8 26. Ag4 Kh8 27. Ae5 Ve8 28. Vg4 S8 29. Vd4 Ad3 30. Agf f6 31. Vh8 Sg7 32. Ve8 Sg8 33. Sd3 b5 34. Ke1 Sg7 35. Ke5 g5 36. Kael S8 37. K5e4 Fd7 38. h4 Kf8 39. c3 a5 40. Sd4 Ke8 41. f3 a4 42. Ke1 Ae7 43. Sd5 e5 44. Se2 Fe6 45. Sf2 Fa2 46. Ke1 Ke5 47. hg5 hg5 48. f4 Ag6 49. fe5 Ae5 50. Kd4 Kd5 51. Kd5 Fd5 52. Se3 Fe4 53. Kd1 S8 54. Kd4 Ad3 55. g4 Sg5 56. Ke4 S8 (0-1)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan

Zwolle 1993 Mağın 2. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 e6 3. Af3 h6 4. g3 Faf6 5. b3 Fb4 6. Fd2 Fe7 7. Fg2 e6 8. Fe3 d5 9. Ae5 Ad7 10. Ad7 Ad7 11. Ad2 0-0 12. 0-0 Ke8 13. e4 b5 14. Ke1 de4 15. e5 f5 16. f3 b4 17. Fb4 Ae5 18. Fe3 Ad3 19. fe4 Ae1 20. Vel e5 21. Af3 e4 22. Fd4 fe4 23. Ve4 Fb6 24. Ke1 Ke8 25. Ff6 Ke4 26. Fd8 Ke1 27. Ae1 Kd8 28. Fe6 Kd1 29. Sf2 Kd2 30. Sf3 Ka2 31. h4 S8 32. Sf4 Sg7 33. Af3 Kf2 34. h5 Fe2 35. Se3 Ff3 36. Fc3 Kf2 37. Fd5 Ke2 38. Sd4 Kf2 39. g4 Kh3 40. Sg5 Ke3 41. Sf4 Ke3 42. e6 Sd6 43. Fg8 h6 44. Sf5 Ke6 45. Sg6 Se5 46. Sg7 Sf4 (0-1)

Timman, Jan-Karpov, Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 3. Oyunu

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Ad2 de4 4. Ae4 Ad7 5. Fe4 Agf6 6. Ag5 e6 7. Ve2 Ab6 8. Fd3 h6 9. Af3 e5 10. de5 Fe5 11. Ae5 Abd7 12. Agf3 Ve7 13. Ff4 Fb4 14. Ad2 Fd2 15. Sd2 0-0 16. Khd1 Vh6 17. Se1 Ad5 18. Fg3 Ae5 19. Fe4 Fd7 20. Ad7 Ad7 21. a4 Ka8 22. Ka3 Vb4 23. Fd5 e5 24. Vh5 Ve4 25. Vd3 Af6 26. Ve4 de4 27. Kb3 h6 28. Kb5 Ke6 29. Kd6 Kd6 30. Ff6 Ke8 31. h3 Ke6 32. Ff4 Ad7 33. Fe3 S8 34. Kh4 Af6 35. h3 Ke6 36. Kb5 Se7 37. a5 Ad7 38. ab6 ab6 39. e4 Kgg 40. g3 Kd6 41. Se2 g5 42. h4 h6 43. Se3 Se6 44. Sb4 Se7 45. Se3 Kd3 46. Sb4 Kd6 47. c5 bc5 48. Ke5 Se6 49. Ke4 (1/2)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan

Zwolle 1993 Mağın 4. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 e6 3. Af3 d5 4. Ac3 de4 5. Va4 e6 6. Ve4 b5 7. Vd3 Abd7 8. Fg5 Fb7 9. e3 a6 10. Fe2 e5 11. 0-0 Fe7 12. Kd1 0-0 13. de5 Ae5 14. Vd4 Vd4 15. Kd4 Kd8 16. Kad1 h6 17. Kd8 Kd8 18. Ff4 Kd1 19. Ad1 Ad5 20. Fb8 Ab4 (1/2)

Timman, Jan-Karpov, Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 5. Oyunu

1. e4 e5 2. Ac3 Af6 3. Af3 Ae6 4. g3 Fe5 5. Fg2 0-0 6. 0-0 d6 7. d3 h6 8. a3 a6 9. b4 Fa7 10. Fb2 Fg1 11. h3 Fe6 12. Sh2 Kb8 13. Ad2 Vd7 14. Ad5 Ae8 15. Va4 Ad4 16. Vd7 Fd7 17. c3 Ae6 18. Ae7 Sh7 19. e5 de5 20. Ae4 Fa4 21. Fe4 Sh8 22. Fe5 Af6 23. Ff5 Kf8 24. Ff6 g6 25. Ad5 Sg7 26. be5 Fe5 27. Kf1 Ff8 28. Aa5 b6 29. Ae6 Kb7 30. Ke4 Fb5 31. Kg4 Ag5 32. Fd7 Ke6 33. Fe6 Fe6 34. Af4 fe6 35. Ae6 Sg8 36. Ad8 Ff3 37. Ab7 Fb7 38. h4 f5 39. Kf4 Af3 40. Sh3 Ae5 41. d4 Ae4 42. a4 Fe8 43. Ke1 b5 44. ab5 ab5 45. d5 Fd6 46. Kf6 be4 47. Ke4 S7 48. Sg2 Se7 49. f3 h5 50. Sf2 Fb7 51. Kd4 Fe5 52. Kf4 Fe5 53. Ka4 Fb7 54. Kf4 Fe5 54. Ka4 (1/2)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan

Zwolle 1993 Mağın 6. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 e6 3. Af3 d5 4. Ac3 de4 5. e4 Fb4 6. Fg5 e5 7. Fe4 e4 8. Ad4 Fe3 9. bc3 Va5 10. Ab5 Fd7 11. Ad6 Sg7 12. Vd2 Fe6 13. f4 Ad7 14. Kd1 Khd8 15. Vd4 b6 16. Fb4 Vh5 17. Ff2 S8 18. e5 Ad5 19. 0-0 Vg4 20. h3 Vb5 21. f5 Sg8 22. Kd3 Atb6 23. Fd5 Fd5 24. Kg3 Kd7 25. Fe3 Fe4 26. Kf4 f6 27. e6 e5 28. Ve5 Vd1 29. Sh2 Vd6 30. f7 Sf7 31. Vg7 Se8 32. Vh8 Sg7 33. Ke4 (1-0)

Timman, Jan-Karpov, Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 7. Oyunu

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Ad2 de4 4. Ae4 Ad7 5. Fe4 Agf6 6. Ag5 e6 7. Ve2 Ab6 8. Fd3 h6 9. Af3 e5 10. de5 Fe5 11. Ae5 Abd7 12. Agf3 Ve7 13. Ff4 Fb4 14. Ad2 Fd2 15. Sd2 0-0 16. Khd1 Ae5 17. Se1 Ad5 18. Ff3 Ad3 19. Kd3 h5 20. c3 Vb7 21. Kad1 (1/2)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan

Zwolle 1993 Mağın 8. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 e6 3. Af3 d5 4. Ac3 de4 5. e4 Fb4 6. Fg5 e5 7. Fe4 e4 8. Ad4 Fe3 9. bc3 Va5 10. Ab5 Ae7 11. Vd4 0-0 12. Ve4 a6 13. Fe7 ab5 14. Fb4 Ve7 15. Fb5 Fd7 16. Fd5 g6 17.0-0 Ke8 18. Ve3 Ae6 19. Fe5 Ae7 20. Fe4 Af5 21. Ff5 e5 22. Vd4 Ke4 23. Vd6 Vd6 24. Fd6 f6 25. f3 Ke2 26. Kf2 Kae8 27. a4 Ke1 28. Kf1 (1/2)

Timman, Jan-Karpov Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 9. Oyunu

1. Af3 Af6 2. d4 e6 3. Fg5 h6 4. Ff6 Vh6 5. e4 d6 6. Ae3 g5 7. e5 Ve7 8. Fb5 Fd7 9. 0-0 d5 10. Fd3 Ae6 11. Ab5 0-0 12. c3 h5 13. a4 Sh8 14. h4 Fg7 15. Aa3 Kd8 16. Ve2 g4 17. Ad2 f6 18. e6 Ff6 19. h5 Aa5 20. f4 Vg7 21. Ae2 Fe7 22. Ae3 g3 23. h3 Fd6 24. f5 Kh6 25. Kael a6 26. Af3 Ke8 27. Vd2 Kd8 28. bab b6 29. Ae5 Fe8 30. fe6 Ke6 31. Af5 Vg8 32. Ah6 Vg7 33. Af5 Vg8 34. Ah6 Vg7 35. Ah7 K8 36. Ad6 Kd6 37. K8 V8 38. Kf1 Kf6 39. Ve3 h4 40. Ad3 Ae4 41. Vg5 Faf6 42. a5 Vb6 43. Vh6 Kh4 44. ab6 eb6 45. Ag5 Fb5 46. K8 S7 47. Sf1 (1/2)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan

Zwolle 1993 Mağın 10. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 g6 3. Ac3 d5 4. ed5 Ad5 5. e4 Ac3 6. bc3 Fg7 7. Fe3 e5 8. Vd2 Va5 9. Kb1 b6 10. Fb5 Fd7 11. Fe2 0-0 12. Ke1 Fb5 13. d5 Ad7 14. c4 Vd2 15. Sd2 Fa4 16. Ah3! e6 17. Af4 Ka8 18. f3 Ae5 9. Ke3! Fd7 20. Ka3 e2 21. ed5 h5 22. Ka7 Ff5! 23. Kd1 Ka8 24. Ka8 Ka8 25. Se1 Ka2 26. d6 Ad7 27. Ad5 S8 28. Fd3! Fd3 29. Kd3 Fe5 30. Fh6 Sg8 31. Ae7 Sh7 32. Fd2 Fh2! 33. f4 Fg1! 34. Ac6 Sg8 35. Ae5 Ka7 36. Ae6 Ka1! 37. Se2 S8! 38. f5! g5 39. Kh3! Fd4 40. Kh5 Ff6 41. Kf5 Ka4 42. Sd3 Sg8 43. Fg5! Fa1! 44. Fe7 f6 45. g4 Ka3! 46. Se4 Ke3 47. Kh5 Ke4 48. Sf5 b5! 49. Kh8 Sf7 50. Kd8 Fe5 51. Ae5 Ae5 52. Kf8 Sg7 53. g5! (1-0)

Timman, Jan-Karpov, Anatoly

Zwolle 1993 Mağın 11. Oyunu

1. e4 Af6 2. Af3 e6 3. d4 b6 4. g3 Fa6 5. b3 Fb4 6. Fd2 Fe7 7. Fg2 e6 8. Fe3 0-0 9. Abd2 d5 10. Ae5 Fb7 11.0-0 (1/2)

Karpov, Anatoly-Timman, Jan
Zwolle 1993 Maçın 12. Oyunu

1. d4 Af6 2. e4 g6 3. Af3 Fg7 4. g3 c6 5. Fg2 d5 6. cd5 cd5 7. Ac3 0-0 8. Ae5 e6 9.0-0 Af7 10. f4 Ac6 11. Fe3 f6 12. Ad3 Ab6 13. b3 Fd7 14. Ff2 Ve7 15. Ke1 Kad8 16. Ke2 Fe8 17. Kd2 Ae8 18. e3 Ad6 19. g4 Şh8 20. Ve2 f5 21. g5 Ae4 22. Ke2 Ab4 23. Ab4 Vb4 24. Kfe1 Fe2 25. Fe1 Ve7 26. Ae4 de4 27. Ff1 Ke8 28. b4 h5 29. Vd2 Vd7 30. Va5 a6 31. Fb4 Kfe8 32. Fe5 Fd5 33. Fb6 Ke2 34. Ke2 Ke8 35. Ke8 Ve8 36. Ve5 Ve5 37. Fe5 Şg8 38. Şf2 Şf7 39. Şe1 Ff8 40. Şd2 Fe7 41. Fe7 Şe7 42. Şc3 a5 43. a3 b6 44. b4 Şd7 45. Fb5 Şd8 46. Fe4 Şe7 47. Fb5 Şd8 48. Fa4 Şe7 49. Fb3 Fe6 50. ba5 ba5 51. Fe4 Şd6 (1/2)

Kahraman Olgaç

PCA Interzonal

PCA (Profesyonel Satranç Birliği) Dünya Şampiyonluğu için Kasparov'la karşılaşacak adayı belirlemenin ilk basamağı olan interzonal tamamlandı. Toplam 54 oyuncunun katıldığı gelişmiş geçmiş en güçlü İsviçre sistem turnuvasında ilk dereceler şöyle: 1-2. Michael Adams (İngiltere), Viswanathan Anand (Hindistan) [7,5/11 puan : herbiri 35.000 \$] ; 3-7. Gata Kamsky (ABD), Sergei Tiviakov (Rusya), Vladimir

Kramnik (Rusya), Boris Gulko (ABD), Oleg Romanishin (Ukrayna) [7/11 puan : herbiri 15.000 \$]. Bu oyuncular Nigel Short'un da katılımıyla adaylar çeyrek finallerini oynayacaklar. 6,5/11 puanla 8. olan Alexi Shirov (Litvanya) ve aynı puanla 17. olan Judit Polgar (Macaristan) ise elelenler arasındaydılar. Vassily Ivanchuk (Ukrayna) ise turnuvaya katılmamıştı. FIDE'nin (Uluslararası Satranç Federasyonu) bu turnuvaya katılan oyuncular hakkında nasıl bir tutum takınacağı ise (karaliste, boykot vb. ?) merak konusu... Turnuvanın oyunları da tabii ki rating listesine dahil edilmiyor.

Kiril Georgiev (Bulgaristan)- Michael Adams (İngiltere)

Groningen 1993, PCA Interzonal

1.e4 c6 2. d4 d5 3.Ac3 de4 4.Ae4 Ad7 5.Fc4 Agf6 6.Ag5 e6 7.Ve2 Ab6 8.Fd3 h6 9.A5f3 e5 10.de5 Fe5 11.Fd2 0-0 12.0-0 Aa4 13.Fb5 Fd7 14.Fd7 Vd7 15.Ah3 Kac8 16.Şb1 Ve6 17.Fe1 Ad5 18.Ve4 Kf8 19.Şa1 b5 20.Ve4 Fe7 21.e3 Va6 22.Ae5 Ff6 23.Ag4 Aac3 24.bc3 Fe3 25.Fb2 Ke4 26.Vf3 Fb2 27.Şb2 Ke2 28.Şe2 Va2 29.Şd3 Ve4 (0-1)

Viswanathan Anand (Hindistan)-

Alexander Beliavsky (Ukrayna)

Groningen 1993, PCA Interzonal

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 e4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 a6 6.Fe3 e6 7.f3 b5 8.g4 h6 9.Vd2 Abd7 10.0-0 Fb7 11.b4 b4 12.Ace2 d5 13.Fh3 (1/2)

Ad5 14.Ff2 Fe7 15.Ag3 Ac5 16.Fe4 Ve7 17.Aa5 0-0 18.Fg5 Fd6 19.Fd6 Kd6 20.Ag7 Khd8 21.Fb3 Kcd7 22.Vb6 Af4 23.h5 Kd4 24.Kd4 Ae2 25.Şb1 Ad4 26.Ke1 [0-1], Timman - Beliavsky, Tilburg 1993) 13...de4 14.g5 hg5 15.hg5 e5 16.Af4 Ae4 17.Ve1 f2 18.Ff2 Vg5 19.Fe3 Vh4 20.Ade6 Ve1 21.Ag7 Şd8 22.Khe1 Kh3 23.Ah3 Fg7 24.Ag5 Şe8 25.Af7 Ae5 26.Ad6 Ad6 27.Kd6 Şf8 28.Fb6 Fh6 29.Kh6 Af7 30.Kb6 Fd5 31.Kb4 Ke8 32.Kb6 a5 33.a4 Fe6 34.b3 Fd7 35.Şb2 Ke5 36.Kb8 Şg7 37.Kb7 Fe8 38.Kb5 (1-0)

Türk Lokumu

Yakup Bayram'ın, aşağıdaki oyunu *The Times* gazetesinde büyükta Raymond Keene'in 10 Aralık 1993 tarihli satranç köşesinde *Turkish Delight* (Türk Lokumu) başlığı altında yayımlandı.

Halil Başören - Yakup Bayram

İstanbul 1993, Türkiye Birinciliği

1.e4 e5 2.Af3 Af6 3.Ac3 Ac6 (Düce Ar Açılışı) 4.Fb5 Ad4 (Rubinstein Devamı) 5.Fa4 Fe5 (5...c6 6.0-0 Af3 7.Vf3 d6 8.d3 h6 9.Ve2 Fe6 10.Fb3 Fb3 11.ab3 g6 12.f4 Fg7 13.f6 d5 14.Vf3 Ve7 15.Fc3 a6 16.Şf1 Ad7 17.Vh3 A5 18.Kf3 0-0 19. g4 h4 20.Vg4 Af6 21.Vh4 Ve6 22.Fc5 Kf8 23.Kg1 Aa5 24.Ae2 Ka8 25.Ag1 Ag1 26.Kgg1 h6 27.Fc3 Vd7 28.Kh3 Şf8 29.Vh7 Kk7 30.Vg6 Ke6 31.Kk8 Fh8 32.Fh6 Şe7 33.Kf7 [1-0], John Nunn [İngiltere] - Dibyendu Barua [Hindistan], Hastings, 1993-94) 6.Ac5 0-0 7.Ad3 Fb6 8.e5 e6!! (81 yıllık meşhur Rubinstein Devamı'nda inanılmaz bir yenilik... Keene şöyle yazıyor: "Siyah 8. hamlede bir taş feda ediyor. Eğer 9.f6 Ke6+ 10.Şf1 Vf6 oynarsa feda edilen taşın korkunç bir karşılığı

Kombinezon Okulu

I. Beyaz oynar kazanır.

III. Beyaz oynar kazanır

II. Beyaz oynar kazanır.

IV. Beyaz oynar kazanır.

V. Beyaz oynar kazanır.

VII. Beyaz oynar kazanır.

VI. Beyaz oynar kazanır.

VIII. Siyah oynar kazanır.

Kahraman Olgaç

Kombinezon Okulu Çözümleri 112. Sayfadadır.

Satrançta Kuvvet Derecesi

Satrançta bir oyuncunun genel seviye ve form durumu, ünvanı ve kuvvet derecesi ile belirlenir. 20 yılı aşkın süredir satrançta kuvvet derecelerinin kullanımı sözkonusu... İlk olarak Macar asıllı Amerika lı istatistikçi Prof. Arpad Elo (1903-1992) tarafından ABD oyuncularını için başlatılan sistem kendi adıyla anılmaktadır. Sistem temel olarak daha uzun dönemleri esas alan ünvanları kullanan ve oyuncuların kısa dönem değişimlerini izleyerek form durumları hakkında fikir verir.

Çıkış noktası olarak, ünvanlar arasında 200 puanlık fark öngörülmüş ve hesaplamalar da buna göre ayarlanmıştır. (Usta adayı 2000, Usta 2200, Uluslararası usta 2400 vb.) Hesaplamalarda ise temel olarak Olasılık Teorisi kullanılmıştır. Buna göre ünvanlar arasındaki istatistik sonuçları değerlendirilmiş ve formüller ayarlanmıştır. Formüllerle göre 200 puanlık fark (1 gömlek farkı) olduğunda oyuncular arasındaki kazanç olasılığı 1'e 3'tür. Kuvvet puanı yüksek olan oyuncu %75 ihtimalle oyunu kazanır. Ya da bir başka deyişle, bir turnuvada rakiplerinin ortalaması kendi kuvvet puanından 200 puan altta ise, %75 skor (9 oyunda 6,75 puan)

yapmak zorundadır. Aldığı turnuva puanı daha yüksekse kuvvet puanı (rating), aradaki farkın belli bir katsayı ile çarpılmasıyla artar, daha düşüğe azalır. Oyuncular arasındaki fark 400 puan (iki gömlek) olduğunda sonuç aşağı yukarı kesinlik kazanır ya da öyle olması beklenir. Doğal olarak, oyuncuların kuvvetleri eşit ise oyunun berabere bitmesi beklenir.

Ülkemizde kuvvet dereceleri TSF (Türkiye Satranç Federasyonu) tarafından hesaplanır ve 3 ayda bir liste halinde yayımlanır. Ulusal Kuvvet Derece (UKD)'li aktif oyuncu sayımız yaklaşık 530'dur. Bunların 20-30'u usta seviyesindedir. UKD puanına sahip olmak için en az 2 turnuvada, en az 10 oyun oynamak ve ayrıca en az 1400 UKD puanı tutturmak gerekir.

Uluslararası Satranç Federasyonu (FIDE) tarafından yayınlanan kuvvet dereceleri ise yılda iki kez (Ocak, Temmuz) yayımlanır ve bu puanlar UKD ile hemen hemen paraleldir. FIDE listesinde yaklaşık 170 ülkeden yaklaşık 11.000 oyuncu bulunmaktadır. En yüksek mevcut Almanya'nındır (1300). Bu güne kadar FIDE listelerinde yayımlanmış en yüksek puan, (eski!) dünya şampiyonu Gary Kasparov'a (Rusya) aittir (2810). Şu anda ülkemizin en yüksek ELO'lu oyuncusu ise Büyükkusta Suat Atalık'tır (2530)

Cengiz Keleş

var. Beyaz f3'den kabli stınyor ama yni de ağır bir atak altında kabıyor. 9.0-0 Ae8 10.Sh1 d6 11.e06 Vh4 12.07 Fd7 13.Ae5 Fe6 14.Af3 Af3 15.Vf3 Fe716.g3 Vh3 17.Sg1 Fe4 18.Vg2 Vh5 19.Kc1 Ff3 20.Vf1 Af6 21.d4 Ag4 22.h4 Vh4 (0-1)

Eski Sovyet Oyuncular ABD Birinciliği'nde

Son ABD Birinciliği eski Sovyet satrançlarının egemenliği altında geçince geçen yılın şampiyonu Patrick Wolff ancak 4,5/11 puan ile 8-10. sıraları paylaştı ve 475 \$ kazandı. 12 kişilik turnuvada birinciliği 8/11 puanla Alexander Shabalov ve Alex Yermolinsky paylaşırlarken herbiri 7.000 \$ kazandı. 6,5/11 puan-

la 3. olan Gata Kamsky ise 2.500 \$ kazandı. İşin ilginç tarafı Shabalov bir süre önce Buffalo'da yapılan açık bir turnuvada yine birinci olurken, tek yenilgisini Buffalo Üniversitesi'nde iç hastalıkları ihtisasını yapmak için ABD'nde bulunan genç bir Türk satranççısından almıştı.

Alexander Shabalov - Tansel Turgut
Buffalo 1992

1.e4 e5 2.Ae3 Ae6 3.Fh5 a6 4.Fa4 d6 5.Fc6 b6 6.d4 f6 7.Ac3 g6 8.Fc3 Ab6 9.Vd3 Af7 10.Ve4 Fd7 11.0-0-0 Fg7 12.h4 h6 13.Kd1 Vb8 14.g4 e4 15.Ad4 Ae5 16.Ve2 e5 17.Ab3 a5 18.F4 Ae6 19.g5 f5 20.e5 Ff5 21.ed6 0-0 22.Ve4 Kf7 23.hg5 Vb4 24.Ve5 Ve5 25.Fe5 a4 26.Ad2 e6 27.Fa3 hg5 28.Ae4 Ad4 29.Kg5 Ke8 30.e3 Ab5 31.Ad6 Ad6 32.Fd6 Kd7 33.Fe5 a3 34.Ab3 Kd3 35.Ad4? (ta- man sıkışması) 35... Kd4 (0-1)

Alexander Shabalov - Patrick Wolff
Long Beach, ABD Birinciliği 1993

1.e4 e5 2.Af3 d6 3.d4 ed4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 a6 6.Fg5 e6 7.f4 Abd7 8.Vf3 Ve7 9.a4? (ilginç bir fikir... Shabalov teorsiyenler ta-

rafından farklı didik edilmiş olan sırtlageldik 9.0-0 hamlesindeki son gelişmelerden beyaz atma fazla memnun olmasa gerek ki değişik bir yol deniyor. 9.0-0 b5 10.e5 (10.Fd1 b4 11.Ad5? Ve5 12.Ab3 Ve6 13.Ab4 Vb6 14.Ad5) ed5 15.ed5 Kb8 16.Kh1 Sd8 17.Ve4! h6 18.Va8 Se7 19.Ff6 Af6 20.20.Vf7 Fd7 21.Ff5 ve Beyaz'ın yeterli harpiliği var gibi görünüyor. Jetadır - Panagaling. California 1993) 10...Fb7 11.Vh3 de5 12.Ae6 fe6 13.Ve6 Fe7 14.Ab5 ab5 15.Fb5 Fe4 16.Kd2 Sf8 17.Fe4 Fg6 18.Ff6 Ab6 19.Fe5 Fb4 20.Kf2 Ff7 21.Vf7 V7 22.Ff7 S7 23.a3 Fe7 (23...Fc5! 24.Kf3 Fd4 25.f6 g6 ve Gelfand'a göre siyah hafif üstün.) 24.e6 Ff6 hornen hemen eşit bir durum. Kamsky - Gelfand, Litanes 1993) 9...Fe7 10.Fe2 h6 11.Fh4 (Bu hamle Svalb'in bilinen bir kombinasyonla piyon kazanımına izin veriyor ama Shabalov buna güvenmiş olmalı. Beyaz'ın hücumu piyonu karşılığa gibi görünüyor.) 11...Ae4 12.Fe7 Ae3 13.b3 S7 14.0-0 Ke8 15.g4 Ve5 16.Kf2 Sf8 17. Kd1 Sg8 18.h4 e5 19.Ab3 Ve6 20.Ve6 b6 21.Kd6 Af6 22.Ff3 e4 23.g5 Ad5 24.Fg2 Ae3 25.g6 g6 26.Kh6 Fg4 27.Ke6 Kae8 28.Ke8 Ke8 29.Ff1 Kd8 30.Fe4 S8 31.Kd2 Ke8 32.Sf1 e3 33.Kd4 Ae4 34.Sel1 Ag3 35.Ae5 Ke8 36.Kd5 Ff3 37.Ke5 e2 38.Ad7 Sg7 39.Kg5 Sh6 40.Kg3 (1-0)

Silikon Canavarlar Büyükkustalara Yenildi

Boston Bilgisayar Müzesinde yapılan 6 turlu Scheveningen sistem takım maçında (Harvard Kupası - İnsan Bilgisayara Karşı) büyükkustalar silikon rakiplerine karşı farklı bir galibiyet aldılar: 27-9. Yine de bilgisayarların aldığı 6 galibiyeti küçümsememek gerek. Ortalama bir oyun 53 hamle (minimum: 24, maksimum: 100) sürdü. Kişisel skorlar şöyle: Joel Benjamin [6/6]; Alexander Ivanov [5/6]; Boris Gulko, Patrick Wolff ve Ilya Gurevich [4,5/6]; Michael Rohde [2,5/6]. Bilgisayarlar ise puanlarına göre şöyle dizildiler: Socrates [3/6]; Chess System [2,5/6]; M Chess Professional ve Battle Chess [1,5/6]; Renaissance Spare [0,5/6] ve Kasparov's Gambit [0/6]. İlk 3 turda üstüste 3 yenilgi alan Rohde'nin bilgisayarlar karşı psikolojik bazı sorunları olduğu gözlenirken, Benjamin tüm bilgisayarları yenen tek büyükkusta oldu.

Socrates Exp. - Joel Benjamin
Harvard Kupası 1993

1.e4 e5 2.e3 d5 3.ed5 Vd5 4.d4 Af6 5.Af3 Ae6 6.Aa3 (6.d5 Vd1 7.Sd1 e5 8.b4 Ff5 9.Abd2 0-0-0 10.h5 Aa5 11.Ae5 Fe5 12.Af7 Ae4 13.Sf1 Af2 14.Fe2 Ab1 15.Ah8 Kh8 16.g4 Fg6 17.a4 Af2 18.Fa3 Ke8 19.Fc5 Ad3 20.Sf1 Ae5 21.Ka3 Kf8 22.Sg1 Kd8 23.Af3 Aa3 24.e4 Ad4 25.Ad4 Kd4 26.u5 Fe3 27.Fd3 Kd3 28.Kd3 Ad3 29.h3 Se7 30.Sg2 Sd6 31.Sf3 Ae5 32.Sd4 Ae4 33.Sd4 Aa5 [0-1], Chess System R30 - Joel Benjamin, Harvard Kupası 1993) 6...Fg4 7.Fc2 ed4 8.ed4 e5

9.de5 Vd1 10.Fd1 Fb4 11.Fd2 Fd2 12.Sd2 0-0 13.Sc1 Ae4 14.Kf1 Kd5 15.Ad2 Ad2 16.Fg4 S8 17.Ke1 Kh8 18.F4 Ke5 19.Ae2 Ab4 20.Fd1 Ae2 21.Fe2 Kdc8 22.Sd2 Ke2 23.Sc3 Kb2 24.Ke2 Ke3 25.Sf2 Ke2 26.Sf2 Ka3 27.Sd2 g6 28.g3 h5 29.Sf2 b5 30.Sd2 Sb7 31.Sc2 Sb6 32.Sb2 Ke3 33.Ke1 Ke2 34.Ke2 Ke2 35.Sc2 Sc5 36.Sd3 Sd5 37.Sf3 a5 38.Sd3 b4 39.Sc3 a4 40.Sd3 Sc5 41.h3 Sd5 42.g4 h4 43.f5 g5 44.Sf3 Sc5 45.f6 S6 46.Sd4 b3 47.ab3 ab3 48.Sb3 Sc5 49.Sc3 Sf4 50.Sf4 Sg3 51.Sc4 S63 (0-1)

Tilburg 1993

Eleme yöntemiyle yapılan Tilburg Turnuvası'nı finalde (uzatmada hızlı oyunda) Ivancuk'ü yenen Karpov kazandı ve 100.000 Gulden aldı.

G. Knudanov (ABD)-A. Karpov (Rusya)
Tilburg 1993, 4. Tur, 2. Oyun

1.d4 Af6 e4 e6 3.g3 d5 4.Fg2 Fe7 5.Af3 0-0 6.0-0 de4 7.Ve2 a6 8.a4 Fd7 9.Ve4 Fe6 10.Fg5 Abd7 11.Ac3 h6 12.Ff4 Ab6 13.Vd3 Abd5 14.Fe5 a5 15.Ff6 Ff6 16.e4 Ab4 17.Vd2 e5 18.d5 Fd7 19.h3 e6 20.Kf1 Vb6 21.Ve2 Kf8 22.Ad2 Ae2 23.Ae4 Vb3 24.Ka1 Ad4 25.Vf1 Vb4 26.F4 Ka8 27.Sb2 e5 28.Ka1 Ka8 29.Ka3 b5 30.ab5 Fb5 31. Ab5 Ab5 32.Kf3 Ad4 33.Kf2 Ka7 34.d6 a4 35.Ka1 Vb5 36.Ke1 Ve6 37.Vd3 Van 38. Ke1 Vb5 39.Ke1 Kd7 40.h4 Kd6 41.Ff1 Kd8 42.Va3 e4 43.Ad6 Ve6 44.Ae8 f3 45.Vg3 Ke8 46.Sg1 Ab5 47.Kec2 Fd4 48.Fc4 Kf8 49.Fd5 Vd7 50.Sb1 Ff2 51.Kf2 Ad4 52.Kg2 Ae6 53.Ve5 S8 54.Sg1 Ff2 55.Ve3 Ad4 56.Ve3 Ve5 57.Va3 Ve7 58.Vg3 f5 (0-1)

Suat Atalık turnuvaya çok iyi bir başlangıç yaparak ilk turda meşhur büyükkusta Tukmakov'u (Ukrayna) 1,5 - 0,5 ikinci turda da ev sahibi ülkeden Knoppert'i 2 - 0 yenerek ilk 32 oyuncu arasına girdi. 3. turda ise geleceğin dünya şampiyonu gözüyle bakılan Gata Kamsky ile eşleşti. İlk oyunda siyah taşlarla Kamsky'nin iki beraberlik teklifini de geri çevirip kazanç konumunda vakit sıkışması altında çok kötü bir hamle yaparak yenildi. 2. oyunu da kaybeden Atalık, Kamsky'e 2 - 0 yenilerek elendi.

Eric Knoppert (Hollanda) - Suat Atalık
Tilburg 1993, 2. Tur, 1. Oyun

1.e4 e5 2.Ae2 Ae6 3.Abc3 d6 4.g3 g6 5.Fg2 Fg7 6.0-0 e6 7.d3 Age7 8.Fe3 Ad4 9.Vd2 0-0 10.Ka1 Ae6 11.Ac1 Ab4 12.Fd4 ed4 13.Ae2 Ae6 14.e4 de5 15.bc3 b5 16.e5 Fb7 17.Vb2 Kb8 18.ed6 b4 19.d4 Vd6 20.Kd1 Fa6 21.Kf1 Kf8 22.Vb3 bc3 23.Vc3 Ab4 24.Va3 Vb6 25.Fe4 Ae2 26.Fe2 Ke2 27.Ad3 Ff8 28.Va4 Ke4 29.Vb3 Ve7 (0-1) [143/133]

Suat Atalık - Eric Knoppert (Hollanda)
Tilburg 1993, 2. Tur, 2. Oyun

1.d4 Af6 2.e4 e5 3.d5 b4 4.eb5 a5 5.b6 a5 6.Ae3 Fa6 7.f4 d6 8.Af3 Abd7 9.e4 Ff1 10.Kf1 Ab6 11.Ve2 Kb8 12.Fe3 g6 13.Kd1 Fg7 14.e5 Ag4 15.Fg1 0-0 16.h3 Ab6 17.g4 Ad7 18.e6 fe6 19.Sd6 Ab6 20.Fc5 Fc5 21.bc3 Ve8 22.Fd4 Kf4 23.Ff2 Ae4 24.Sg5 Kb2 25.Vd3 Ve6 26.Sf4 Kg2 27.Kg1 V7 28.Sg5 Ad5 (28...e5 29.Ve4) 29.Kg2 h6 30.Ff4 e5 31.Fe5 de5 32.Ae5 g5 33.Sd4 Ad6 34.Sd4 V4 35.Sc5 Ab7 36.Sd5 Ab6 37.Sc6 (1-0) [157/1200]

Aybar Karacıy

Satrançta İlginç Olaylar

Fanatik Satranççı

Belki bugüne değin satranca kendini en fanatik biçimde adanmış olan kişi Daniel Harrwitz'dir. Satranç figürleri şeklinde kravat iğneleri, kravatlar takar ve üzerlerinde satranç taşları işlenmiş gömlekler giyerdi.

Haftanın yedi günü sabah, öğle ve akşam Cafe de la Regence'da satranç oynardı.

Murphy ile yaptığı maçın bir yerinde Harrwitz hastalandı ve oyunlara ara vermek zorunda kaldı. Hayranları onu Cafe de la Regence'da satranç oynayarak dinlenirken buldular.

11 Hamlede Mat Olan Büyükusta

40 yıl deneyimli ve satrançla ilgili 20 kadar kitap yazmış olan büyük usta Tartakover bir keresinde 11 hamlede mat olmuş. İşte Tartakover'in 'silkelendiği' oyunun hamleleri:

Reti -Tartakover, Viyana 1910
1.e4 c6 2.d4 d5 3.Ac3 de4
4.Ae4 Af6 5.Vd3 e5 6.de5 Va5
7.Fd2 Ve5 8.0-0-0 Ae4 9.Vd8!
Şd8 10.Fg5 Şc7 11.Fd8 mat.

Turnuvanın Bebeği(!) Üçüncü Oluyor

Nimzovich bir keresinde turnuvanın yapıldığı odaya girmesinin kanunen yasak olduğu bir turnuvaya katıldı. 1907'de Ostend'te meydana gelen bu olayda oyunlar bir gazinoda oynanıyordu. 21 yaşın altındakilerin gazinoya girmesinin yasak olduğu bu turnuvada (Nimzovich o sırada 19 yaşındaydı) Nimzovich oyunlarını dışarıda oynamak zorunda kaldı. Ve 'turnuvanın bebeği' 29 kişinin katıldığı turnuvayı üçüncülükle bitirmeyi başardı.

Her Zamankinin Tersine

Büyük bir talihsizlik sonucu 1910 Hamburg turnuvasına katılan genç Alekhine ayağını incit-

mişti. Bu nedenle, usta oyundan önce masaya taşınarak getiriliyordu (Aslında Alekhine'nin oyunları incelenirse, genellikle zavallı rakiplerinin masayı sedyeyle terk ettikleri görülür).

Dazlaklar Maç Kazanıyor

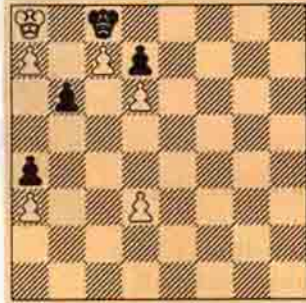
1891'de ünlü Manhattan Satranç Kulübü'nde Dazlaklar ve henüz saçlarını koruyanlardan oluşan iki takım karşılaşmış ve sonunda saç az olanlar 14-11 kazanmışlar.

Dünyanın En İnce Satranç Kitabı

Dünya şampiyonlarından ünlü Capablanca'nın hayatı boyunca turnuvalarda ve ikili maçlarda kaybettiği oyunları içeren bir kitap belki de en ince satranç kitabı ünvanını alabilir.

Kitap yalnızca 0.4 milimetre kalınlığındaydı. Ayrıca, kitabın içerdiği 35 oyunun sonuçlarını basmak için ayrıca yer harcanmasına da gerek olmamıştı.

Kendi Kendini Çözen Problem

Ne kadar zayıf bir satranç oyuncusu olursa olsun herkesin çözebileceği ilginç satranç problemleri de vardır. İşte bunlardan biri: Beyaz oynar ve altı hamlede mat eder.

Pillsbury'nin Belleği

Lehigh Üniversitesi'nden Dr. Threlkel-Edwards ve Profesör Merriman, bir keresinde belleğinin gücüyle ünlü, usta Pillsbury üzerinde bir araştırma yapmışlar. Pillsbury'ye satrançla ilgisi olmayan bir çok sözcükten oluşan bir liste verip ondan ezberlemesini istemişler. Sözcük listesi şöyle: Antiphlogistine, periosteum, takdiastese, plasmon, ambrosia,

Threlkeld, streptococcus, staphylococcus, micrococcus, plasmodium, Mississippi, Freiheit, Philadelphia, Cincinnati, athletics, no war, Erchenberg, American, Russian, philosophy, Piet Poltgelter's Rost, Bangmanvate, Schlechter's Nek, Manzyama, theosophy, catechism, Madjesomalops.

Pillsbury bu listeye bir kaç dakika bakmış, sonra tüm sözcükleri sırasıyla baştan sona ve sondan başa tekrarlamış.

Satranç Ustasının İlginç Mesleği

Belki de satranç ustaları arasında en ilginç meslek Max Harmonist'inkiydi. Harmonist bir dansçı balerti.

Dake 13 Saniyede Kaybediyor

Arthur Dake, Alekhine'nin simültane (bir ustanın aynı anda bir çok oyuncuyla oynadığı gösteri maçı) gösterisine katılmak için tam 1500 millik yoldan gelir, büyük ustaya yenilmesi sadece 13 saniye alır.

En Lezzetli Ödül

Tarrasch ve Mieses arasında 1916'da oynanan maçın galibine verilen ödüller arasında yarım kilo tereyağı da vardı. Bu ödül zannettiğinizden çok daha değerliydi. Çünkü, tereyağ savaş halindeki Almanya'da en kıt besinlerden biriydi.

Zihni Açan Yiyecekler

Oscar Tenner bir keresinde satranç taşlarını yemiştir. Bu tip olaylara savaş zamanı çok sık rastlanıyormuş. Çünkü, gerçek satranç taşları bulup oynamak mümkün olmadığı için satranç meraklıları taşları ekmek ve fasulye parçalarından yapıyorlarmış.

Sağlık İçin Satranç Reçetesi

Eski Yunanlı doktorlar Galen ve Hipokrat (Tibbin babası) diyare ve yılançık hastalıklarına kuvvetli bir tedavi edici olarak

satrançı başarılı bir şekilde kullanıyorlardı.

İlkler

Avrupa'da rastlanan ilk satranç dokümanı 1010 yılına aittir.

İlk satranç kitabı 1472'de Augsburg'ta yayınlanmıştır.

İlk satranç köşesi 9 Temmuz 1813'te Liverpool Mercury gazetesinde yayınlanmaya başlamıştır.

Mektupla oynanan ilk maç Nisan 1824'te Londra ve Edinburg satranç kulüpleri arasında başlamış. İki yıl süren bu karşılaşmayı İskoçlar 3-1 kazanmışlar.

İlk satranç dergisi 1836'da Paris'te yayınlanmaya başlamış.

Telgrafla oynanan ilk maç 1844 yılında (Telgrafın icat edildiği yıl) Baltimore ve Washington DC takımları arasında oynanmış. Kadınlararası ilk turnuva 1897'de Londra'da düzenlenmiş.

Satranç Oyuncularının Cenneti

Sumatra adasında bir kabileden tüm işler kadınlar tarafından yapılırken, kabilenin erkekleri bütün günü satranç oynayarak geçiriyorlarmış.

Acele Karar

1901'de İngiltere ve Amerika arasında oynanan bir telgraf maçında (rakiplerin hamlelerini birbirlerine telgrafla ilettikleri bir oyun türü) Bellingham (İngiltere) terkettiğini bildiren telgraf mesajını gönderdiği sırada, tam o anda rakibi Voight da bir beraberlik teklifini göndermekteydi.

Ailenin Onüçüncü Çocuğu

Satranç oyununun icat edildiği günden bugüne dek en fazla iz bırakmış, en parlak oyunculardan biri kabul edilen ilk dünya şampiyonu Steinitz'in ailesinin onüçüncü çocuğu olduğunu biliyor muydunuz (Galiba doğum kontrolünü savunanların bu konuyu bir kez daha düşünmeleri gerekiyor)?

Ufuk Özlü

Kaynak:

Chernew, I., Wonders and Curiosities of Chess .